

KUTSESTANDARD

Sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna spetsialist, tase 4

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna spetsialist, tase 4	4

Võimalikud spetsialiseerumised ja nimetused kutsetunnistusel	
Spetsialiseerumine	Nimetus kutsetunnistusel
Töö intellektihäire ja vaimse tervise probleemidega täiskasvanuga	Tegevusjuhendaja, tase 4
Töö abivajadusega (tervisest tuleneva erivajadusega) lapsega	Abivajadusega (tervisest tuleneva erivajadusega) lapse tugiisik, tase 4
Töö toimetulekuraskustes isikuga	Toimetulekuraskustes isiku tugiisik, tase 4
Töö rahvusvahelise kaitse saajaga	Rahvusvahelise kaitse saaja tugiisik, tase 4
Töö väärkoheldud isikuga	Väärkoheldud isiku tugiisik, tase 4
Töö toimetulekuraskustes perega	Toimetulekuraskustes pere tugiisik, tase 4
Töö sõltuvushäirega isikuga	Sõltuvushäirega isiku tugiisik, tase 4

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
<p>Sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna spetsialisti töö on kliendi sotsiaalsete oskuste ja tegevusvõime arendamine, säilitamine ja toetamine, juhendamine ja toetamine igapäevaelu toimingutes, toetamine võimetekohasel panustamisel ühiskonda ja asjaajamise korraldamisel.</p> <p>Sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna spetsialist võib spetsialiseeruda tööle intellektihäire ja vaimse tervise probleemidega täiskasvanu, sõltuvushäirega isiku, abivajadusega (tervisest tuleneva erivajadusega) lapse, toimetulekuraskustes isiku, rahvusvahelise kaitse saaja, väärkoheldud isiku või toimetulekuraskustes perega.</p>
A.2 Tööosad
<p>A.2.1 Kliendi sotsiaalsete oskuste arendamine</p> <ol style="list-style-type: none"> Kliendi toetamine suhtlemisel. Kliendil toetamine käitumisnormide õppimisel. Kliendi emotsionaalse seisundi toetamine. Toetamine konfliktide lahendamisel ja ennast kehtestava käitumise õppimisel. Eneseesinduse oskuse toetamine. <p>A.2.2 Kliendi tegevusvõime arendamine, säilitamine ja toetamine</p> <ol style="list-style-type: none"> Kliendi tegevusvõime ja kõrvalabi vajaduse hindamine ning analüüsimine. Terviseseisundi jälgimine, muutuste märkamine. Tervisekäitumise kujundamine. Kliendi võimestamine. Kliendi juhendamine abivahendite kasutamisel.

A.2.3 Kliendi juhendamine ja toetamine igapäevaelu toimingutes

1. Toetamine igapäevaelu toimingute planeerimisel.
2. Koos kliendiga igapäevaেলuga seotud eelarve koostamine.
3. Toetamine enese eest hoolitsemisel.
4. Juhendamine majapidamise korraldamisel.
5. Juhendamine toitumisel.
6. Kliendi suunamine ja kaasamine vabaajategevustesse.

A.2.4 Kliendi toetamine võimetekohasel panustamisel ühiskonda

1. Kliendile sobilike õppimis-, töötamis- ja hõivevõimaluste leidmine ja säilitamine.
2. Toetamine töö- ja õpiharjumuste kujundamisel.
3. Toetamine õppimisel, töötamisel ja muus hõives vajalike praktiliste oskuste õppimisel.

A.2.5 Toetamine asjaajamise korraldamisel

1. Toetamine eluasemega seotud asjaajamisel.
2. Toetamine avalike teenuste kasutamisel.
3. Juhendamine kogukonnas pakutavate teenuste tarbimisel.
4. Toetamine IKT-vahendite kasutamisel.

A.2.6 Võrgustikutöö

1. Koostöö kliendi võrgustikuga.
2. Koostöö kogukonna ja teiste spetsialistidega.

Spetsialiseerumisega seotud tööosad

Tegevusjuhendaja

A.2.7 Töö intellektihäire ja vaimse tervise probleemidega täiskasvanuga

1. Kliendi toetamine.
2. Tugigruppide toetamine.
3. Seksuaalkäitumise kujundamine.
4. Peremaja/majutusüksuse töö- ja elukorralduse koordineerimine.
5. Kliendiga seotud dokumentide haldamine.
6. Ressursside kasutamise planeerimine.

Abivajadusega (tervisest tuleneva erivajadusega) lapse tugiisik

A.2.8 Töö abivajadusega (tervisest tuleneva erivajadusega) lapsega

1. Lapse toetamine.
2. Koostöö haridusasutusega.
3. Seksuaalkäitumise kujundamine.

Toimetulekuraskustes isiku tugiisik

A.2.9 Töö toimetulekuraskustes isikuga

1. Toetamine käitumise eripäradega toimetulekul.
2. Toetamine asjaajamisel.
3. Toetamine taasühiskonnastamisel.

Rahvusvahelise kaitse saaja tugiisik

A.2.10 Töö rahvusvahelise kaitse saajaga

1. Toetamine kultuuriliste eripäradega toimetulekul.
2. Toetamine asjaajamisel.

Väärkoheldud isiku tugiisik

A.2.11 Töö väärkoheldud isikuga

1. Toetamine väärkohtlemise tagajärgedega toimetulekul.
2. Toetamine asjaajamisel.

Toimetulekuraskustes pere tugiisik

<p>A.2.12 Töö toimetulekuraskustes perega</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Omavahelise suhtluse toetamine. 2. Toetamine laste kasvatamisel. 3. Toetamine asjaajamisel. <p>Sõltuvushäirega isiku tugiisik</p> <p>A.2.13 Töö sõltuvushäirega isikuga</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Toetamine käitumise eripäradega toimetulekul. 2. Toetamine asjaajamisel. 3. Toetamine taasühiskonnastamisel. 4. Ressursside kasutamise planeerimine.
<p>A.3 Töö keskkond ja eripära</p> <p>Sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna spetsialist võib töötada nii era- kui avalikus sektoris, nt kohalikus omavalitsuses, haridusasutuses, päevakeskuses ja tugikeskuses. Ta töötab seal, kus on klient, näiteks kliendi kodus, koolis ja hoolekandeesutuses.</p> <p>Tööaeg on paindlik, töö võib toimuda graafiku alusel, sh puhkepäevadel.</p> <p>Sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna spetsialist võib kokku puutuda ohuteguritega (emotsionaalsed ja füüsilised rünnakud, kõrgendatud emotsionaalne pinge, infektsioonid jm), mis võivad avaldada mõju tema elule ja/või tervisele.</p>
<p>A.4 Töövahendid</p> <p>Sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna spetsialist kasutab oma töös infotehnoloogia- ja kommunikatsioonivahendeid, kodu- ja majapidamistehnikat ning -vahendeid, vajadusel abi- ja hooldusvahendeid.</p>
<p>A.5 Tööks vajalikud isikuomadused</p> <p>Tugiisiku töös on olulised empaatia- ja vastutusvõimelisus, hoolivus, usaldusväärsus ja ausus. Tugiisik peab olema koostööaldne ja hea suhtleja. Töö eeldab kohusetundlikkust, pingetaluvust, inimkeskseid väärtushoiakuid ja tolerantsust. Samuti on tähtsad (enese)kehtestamisoskus, analüüsivõime, sihikindlus ja järjepidevus.</p>
<p>A.6 Kutsealane ettevalmistus</p> <p>Sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna spetsialisti spetsialiseerumistel on keskharidus. Kutseoskused on omandatud kutseõppe taseme- või täiendõppes või töö käigus.</p>
<p>A.7 Enamlevinud ametinimetused</p> <p>Tugiisik, tegevusjuhendaja.</p>
<p>A.8 Reguleerimised kutsealal tegutsemiseks</p> <p>Tegevusjuhendaja kutsealane ettevalmistus on reguleeritud sotsiaalhoolekande seadusega.</p>

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

<p>B.1 Kutse struktuur</p> <p>Kutse taotlemisel tuleb tõendada kõik kohustuslikud kompetentsid B.2.1-B.2.6, läbiv kompetents B.2.14. Lisaks tuleb tõendada üks spetsialiseerumisega seotud kompetentsidest B.2.7-B.2.13.</p>

<p>B.2 Kompetentsid</p>

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

<p>B.2.1 Kliendi sotsiaalsete oskuste arendamine</p> <p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. juhendab klienti looma ja hoidma suhteid, arvestades klienti valmisolekut, võimet ja oskust suhelda; viib järjepidevalt läbi suhtlemise tõhustamisele orienteeritud tegevusi; kasutab tegevustes erinevaid alternatiivkommunikatsiooni võimalusi, arvestades klienti eripära; 	<p>EKR tase 4</p>
--	--------------------------

2. toetab klienti kohase käitumise õppimisel, kujundades tema üldinimlikke väärtushinnanguid, eneseregulatsiooni ja empaatiat, arvestades üldisi käitumistavasid ja kliendi kultuurilist tausta ning olles ise eeskujuks;
3. märkab tähenduslikku käitumist, jälgides tema tunnete väljendamist erinevates käitumissituatsioonides; toetab klienti tunnete väljendamisel ja nendega toimetulekul, selgitab teiste inimeste tundeid ja käitumist; selgitab erinevaid suhtlemistasandeid (nt sõbrasuhted, perekondlikud, tööalased, seksuaalsed suhted), juhendab klienti erinevates suhetes ja olukordades sobivalt käituma;
4. tunneb ära konflikti, reageerib vastavalt olukorrale ning kaasab konflikti lahendamisel klienti, eestkostjaid, lähedasi, kolleege ja tugispetsialiste; suunab klienti märkama ja ennetama konflikti ning selle tekkides leidma lahendusi; toetab enesekehtestava käitumise õppimisel;
5. toetab eneseesindamise oskust, teadvustades ja tutvustades inimese põhiõigusi; juhendab õiguste teostamiseks vajaliku abi leidmisel ja toetab asjakohaste organisatsioonide poole pöördumisel.

B.2.2 Kliendi tegevusvõime arendamine, säilitamine ja toetamine	EKR tase 4
--	-------------------

- Tegevusnäitajad:
1. selgitab välja kliendi tugevad küljed ja kõrvalabi vajaduse, analüüsib kliendi tegevus- ja osalusvõime taset, kohandab keskkonna tegevusteks sobivaks vastavalt oma pädevusele;
  2. jälgib kliendi tervise seisundit, arvestades teavet kliendi tervise kohta; muutuste korral teavitab asjasse puutuvat spetsialisti (nt öde, pere- ja/või eriarsti ning vajadusel teisi spetsialiste); suunab klienti jälgima oma tervise seisundit, selgitades talle haigusest tulenevaid sümptomeid;
  3. kujundab kliendi tervisekäitumist (sh seksuaaltervise), koostades koos kliendiga tema vajadustele vastava päevakava, arvestades tasakaalu töö, huvitegevuse ja liikumise/värskes õhus viibimisel jm vahel; juhendab ja motiveerib klienti järgima tervislikke eluviise, kasutades erinevaid meetodeid; juhendab ja motiveerib ravimite tarvitamist vastavalt arsti poolt määratud raviplaanile, märkab võimalikke kõrvalmõjusid;
  4. suunab ja juhendab klienti, lähtudes tema võimekusest püstitada saavutatavaid eesmärke; motiveerib ja julgustab klienti omandatud oskusi järjepidevalt kasutama, toetades kliendile tegevuste sooritamiseks rahuliku ja pingevaba keskkonna loomist; motiveerib ja kaasab klienti osalema tema arengu toetamiseks planeeritud tegevustes (sh töösarnane tegevus) ja tema püstitatud eesmärkide täitmisel;
  5. märkab ja selgitab välja abivahendi vajaduse oma pädevuse piires; toetab klienti abivahendi hankimisel; motiveerib ning juhendab klienti abivahendi kasutamisel.

B.2.3 Kliendi juhendamine ja toetamine igapäevaelu toimingutes	EKR tase 4
---	-------------------

- Tegevusnäitajad:
1. juhendab ja toetab klienti igapäevaelu toimingute planeerimisel, kujundades sobiva päeva- ja nädalarütmi, arvestades kliendi vajadusi; jälgib ja toetab plaanitud tegevuste elluviimist, kohandades tegevusi vastavalt vajaduste ja elukorralduste muutusele;
  2. juhendab klienti rahaliste toimingute planeerimisel, arvestades ressursse; aitab kliendil tehingute mõistlikkuse ja vajaduse üle otsustada ning tehinguid teostada;
  3. juhendab, toetab ja suunab klienti isikliku hügieeni toimingutel, riietumisel ja teistes enesehooldustoimingutes; motiveerib klienti enda eest hoolitsema;
  4. juhendab klienti majapidamistöodel, sh toidu valmistamisel, kodumasinate kasutamisel, eluruumide ning koduümbruse korrashoiuga seotud toimingutel, arvestades tema tegevusvõimet ja jälgides tervishoiu-, keskkonna- ning teisi ohutusnõudeid;
  5. juhendab ja toetab klienti tasakaalustatud toidu valimisel ja söömisel; jälgib toitumist, lähtudes kliendi vajadustest ja tervislikust seisundist; vajadusel söötab teda;
  6. suunab klienti leidma ja osalema talle sobivates vabaajategevustes, arvestades kliendi võimaluste, vajaduste ja soovidega; korraldab vabaajategevustes ja kogukonnaüritustel osalemise, vajadusel osaleb koos kliendiga.

B.2.4 Kliendi toetamine võimetekohasel panustamisel ühiskonda	EKR tase 4
--	-------------------

- Tegevusnäitajad:
1. toetab klienti koostöös teiste spetsialistide ja võrgustikuliikmetega sobivate ja võimetekohaste õppimis-, töötamis- või muude hõivevõimaluste leidmisel; märkab hõives osalemise takistusi ja toetab vajalike teenuste ja toetuste kättesaamisel; teeb koostööd õppeasutuse, tööandja või muu organisatsiooniga, selgitades kliendi vajadusi ja toetades klienti korralduslike küsimuste lahendamisel; selgitab kliendile tema tööõigustest tulenevaid õigusi ja kohustusi vastavalt oma pädevusele;
  2. toetab klienti õpi- ja/või tööharjumuste kujundamisel, motiveerides, jälgides klienti ja andes soorituste kohta tagasisidet;
  3. toetab klienti õppimisel, töötamisel ja muus hõives vajalike praktiliste oskuste (nt ajakasutus, töövõtted) õppimisel.

B.2.5 Toetamine asjaajamise korraldamisel	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. toetab kliendi elukohas (sh majutusüksuses, peremajas) erinevate osapoolte koostööd, selgitades vastastikuseid ootusi, kohustusi ja ühiselureegleid; toetab klienti eluasemega seotud küsimuste lahendamisel; 2. juhendab ja toetab klienti avalike teenuste kasutamisel ja vajadusel selleks vajaliku dokumentatsiooni täitmisel; selgitab isiklike dokumentide vajalikkust ja säilitamise võimalusi; 3. juhendab klienti kogukonnas pakutavate teenuste (nt juuksur, saun, ühistransport) kasutamisel, arvestades klienti tegevusvõimet; vajadusel saadab klienti; 4. toetab klienti IKT-vahendite kasutamisel; selgitab kliendile digitaalsete seadmete ja andmetega seotud ohtusid ja võimalusi digivahendite turvaliseks kasutamiseks. 	
B.2.6 Võrgustikutöö	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. vajadusel loob kliendile sobiva võrgustiku; teeb võrgustikuga koostööd, vahetades võrgustikuliikmetega asjakohast teavet; märkab lähedaste kaasamise vajadust ja klienti nõusolekul loob lähedastega kontakti; teeb koostööd kliendi lähedaste ja eestkostjatega, kaasates neid klienti puudutavatesse küsimustesse, arvestades oma pädevuse piire ja kokkuleppeid osapooltega; 2. teeb koostööd kogukonna ja teiste spetsialistidega vastavalt vajadusele. 	

SPETSIALISEERUMISEGA SEOTUD KOMPETENTSID

Kutse taotlemisel tuleb tõendada üks spetsialiseerumisega seotud kompetentsidest B.2.7-B.2.13.

Töö intellektihäire ja vaimse tervise probleemidega täiskasvanuga	
B.2.7 Töö intellektihäire ja vaimse tervise probleemidega täiskasvanuga	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. hindab kliendi tegevusvõimet ja toimetulekut, kasutades kaasaegseid hindamismetoodikaid; 2. koostab ennetavate ohumärkide ja kriisisekkumise plaani; 3. juhendab, toetab ja vajadusel teeb klienti tegevus-, hooldus- ja rehabilitatsiooniplaanist tulenevaid tegevusi, lähtuvalt kliendi terviseseisundist tulenevast eripärast ja arvestades vaimse tervise psühhopatoloogiat; 4. juhendab ja toetab raviskeemi kohase ravi järgimist, arvestades peamisi ravimvorme, ravimite põhitõimeid, kõrvaltoimeid ja manustamise viise; 5. toetab psüühikahäirest taastumist, arvestades taastumise põhimõtteid; 6. toetab kliente ja nende lähedasi toetavate gruppide tegutsemist juhendamise ja nõustamise kaudu; 7. toetab klienti seksuaalkäitumise oskuste omandamisel, arvestades klienti eripära; 8. koordineerib peremaja/majutusüksuse piires töötajate, klientide jt koostööd, hallates ressursse, korraldades majapidamistöid, luues perelaadse õhkkonna, kujundades ja hoides traditsioone, korraldades vaheldusrikkaid ja arendavaid vabaajategevusi jms; 9. korraldab klienti teenusega seotud dokumendihaldust vastavalt nõuetele, tehes vajadusel koostööd klienti eestkostjaga; 10. planeerib ja jälgib koostöös klienti või tema eestkostjaga klienti isiklike ressursside kasutamist, juhendades ja toetades klienti erinevates toimingutes. 	

Töö abivajadusega (tervisest tuleneva erivajadusega) lapsega	
B.2.8 Töö abivajadusega (tervisest tuleneva erivajadusega) lapsega	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. toetab last, arvestades lapse arenguetappe ning märgates ealisi ja terviseseisundist tulenevaid eripärasid; teeb koostööd lapsevanema ja teiste lapsega seotud võrgustikuliikmetega; 2. toetab last õppeprotsessis, tehes koostööd haridusametusega, sh teeb koostööd õpetaja/juhendajaga, toetades õpetaja tööd; toetab lapsevanema ja haridusametuse vahelist suhtlemist; 3. toetab last seksuaalkäitumise oskuste omandamisel, arvestades lapse ealisi ja arengulisi eripärasid. 	

Töö toimetulekuraskustes isikuga	
B.2.9 Töö toimetulekuraskustes isikuga	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. toetab klienti, arvestades tema eelnevast elukeskkonnast tulenevat tausta; märkab käitumise eripärasid (sh erinevatest sõltuvustest tulenevaid eripärasid) ja teavitab vastavat asutust; 2. toetab klienti suhtlemisel võlanõustajate, kohtutäiturite ja töötukassaga, lähtudes nende tööd reguleerivast seadusandlusest ja töökorraldusest; 3. varasemate õigusrikkumiste korral toetab klienti taasühiskonnastamist, tehes koostööd kriminaalhooldusametnikuga.	

Töö rahvusvahelise kaitse saajaga	
B.2.10 Töö rahvusvahelise kaitse saajaga	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. toetab klienti kultuuriliste eripäradega toimetulekul ja uues elukeskkonnas kohanemisel, arvestades klienti kultuurilist päritolu; 2. toetab klienti suhtlemisel politsei- ja piirivalveametiga ja asjassepuutuvate rahvusvaheliste organisatsioonidega elamisloa, perele taasühendamise ja vabatahtliku tagasipöördumisega seotud tegevustes; toetab klienti asjaajamisel kohaliku omavalitsusega, juhindudes kohaliku omavalitsuse poolt koostatud juhtumiplaanist.	

Töö väärkoheldud isikuga	
B.2.11 Töö väärkoheldud isikuga	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. toetab klienti, arvestades väärkohtlemise erinevaid vorme (sh soopõhine vägivald ja laste vastu suunatud vägivald), ohumärke ning väärkohtlemisega seotud müüte ja tegelikkust ning ohvriks sattumise põhjuseid, väärkohtlejate motiive ja strateegiaid ning perevägivald mõju lastele; lähtub abistamisel väärkohtlemise ohvrite abistamise spetsiifikat (sh kaasneda võivad vaimse tervise probleemid); 2. toetab klienti asjaajamisel valdkonnas tegelevates asutustes ja organisatsioonides (sh kohalik omavalitsus, ohvriabi, politsei, prokuratuur, kohus, naiste tugikeskused) ning nende poolt läbi viidavates erinevates menetlustes.	

Töö toimetulekuraskustes perega	
B.2.12 Töö toimetulekuraskustes perega	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. toetab pereliikmete omavahelist suhtlust, arvestades pereelu arengufaase ja dünaamikat; märkab käitumise muutusi ja teavitab vastavat asutust; 2. toetab lapsevanemaid laste kasvatamisel ja haridusasutustega suhtlemisel, arvestades laste ealisi ja tervisest tulenevaid eripärasid; märkab laste kasvatamisel esinevaid takistusi, sh vanemlike oskuste puudumine, sõltuvused, väärkohtlemine; 3. toetab klienti suhtlemisel erinevate asutuste, sh võlanõustajate, kohtutäiturite ja töötukassaga, lähtudes nende tööd reguleerivatest õigusaktidest ja töökorraldusest.	

Töö sõltuvushäirega isikuga	
B.2.13 Töö sõltuvushäirega isikuga	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. toetab klienti, arvestades sõltuvuse olemust, erinevate uimastite mõju vaimsele ja füüsilisele tervisele ning sotsiaalsele toimetulekule, tema uimastite kuritarvitamise/sõltuvusega seotud tausta (tarvitamise kestvus, tarvitamisega seotud tagajärjed füüsilisele ja vaimsele tervisele, toimetulekule ja perekondlikele suhetele), tema motivatsiooni uimastite tarvitamisest loobuda ja uimasteid tarvitava inimese käitumise eripärasid; märkab muutusi käitumises, vajadusel motiveerib klienti pöörduma vastava spetsialisti poole;	

2. toetab klienti asjaajamisel riigi ja kohaliku omavalitsuse asutuste, võlanõustajate, kohtutäiturite ja töötukassaga; toetab klienti suhtlemisel tervishoiu- ja sotsiaalasutustega ning teiste valdkonnas töötavate organisatsioonidega, selgitades nende poolt pakutavaid teenuseid ja klienti õigusi ning vajadusel saates klienti;
3. õigusrikkumiste, sh varasemate õigusrikkumiste korral toetab klienti taasühiskonnastamist, tehes koostööd prokuratuuri, politseiametniku ja kriminaalhooldusametnikuga;
4. vajadusel planeerib ja jälgib koostöös kliendiga tema isiklike ressursside kasutamist, juhendades ja toetades klienti erinevates toimingutes.

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.14 Tugiisiku kutset läbiv kompetents	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. arvestab klienti haavatavuse ja võimaliku stigmatiseerimisega; 2. arvestab töös klientidega individuaalse ja grupitöö põhimõtteid; 3. lähtub oma töös asutuse eesmärkidest, arvestab teistega ja täidab oma rolli meeskonnas; 4. suhtleb lugupidavalt ja professionaalselt nii töökaaslaste kui klientidega; kasutab konfliktijuhtimise meetodeid; suhtlemisel kliendiga valib sobiva kommunikatsiooniviisi; 5. järgib oma töös sotsiaalse töötaja eetikakoodeksi (vt lisa 1 "Sotsiaalse töötaja eetikakoodeks"); 6. hindab enda emotsionaalset võimekust valdkonnas töötada ning kaitseb end negatiivsete mõjude eest; 7. analüüsib oma töö võtteid ja nende tulemusi, sh kasutab reflekteerivaid praktikaid nii meeskonna- kui võrgustikutöös; 8. hoiab end kursis valdkonna arengute ja muutustega, on ennastjuhtiv elukestev õppija; 9. märkab ja teavitab abivajavast inimesest vastavalt sotsiaalhoolekande- ja lastekaitseadusele; 10. hoidub enda ja klientide ohtu seadmises, arvestades turvariskidega; 11. vajadusel annab esmaabi; 12. kasutab oma töös eesti keelt vähemalt tasemel B1 (vt lisa 2 "Keelte oskustasemete kirjeldused") ja vähemalt ühte võõrkeelt mõistmise ja rääkimise osaoskuse osas vähemalt tasemel A1; 13. kasutab oma töös arvutit Digipädevuste enesehindamise skaala Algtasemel kasutaja tasemel (vt lisa 3). 	
<p>Hindamismeetod(id): Läbivaid kompetentse hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.</p>	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	25-05092019-3.7/4k
2. Kutsestandardi koostajad	Ebeli Berkman, Sotsiaalkindlustusamet Anneli Habicht, Eesti Puuetega Inimeste Koda Talvi Karbe, Tallinna Perekeskus Christin Kelder, Tallinna Tugikeskus Juks Aljona Kurbatova, Tervise Arengu Instituut Silvia Looveer, Eesti Sotsiaaltöö Assotsiatsioon Maida Michelson, Tallinna Sotsiaaltöö Keskus Sirje Pauskar, Pärnumaa Kutsehariduskeskus Piret Pent, MTÜ Eesti Tegevusjuhendajate Liit Katrin Tsuiman, Sotsiaalkindlustusamet Agnes Veldemann, SA Perekodu Kaisa Üprus-Tali, Sotsiaalministeerium
3. Kutsestandardi kinnitaja	Sotsiaalhoolekande Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	14
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	05.09.2019
6. Kutsestandard kehtib kuni	02.02.2023

7. Kutsestandardi versiooni number	4
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	3412 Sotsiaaltöö keskastme spetsialistid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	4
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Social and Health Care Specialist, EstQF Level 4
C.3 Lisad	
Lisa 1 Sotsiaalala töötaja eetikakoodeks	
Lisa 2 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 3 Digipädevuste enesehindamise skaala	